

močni. Na noben način pa neče Španija odjenjati. Tudi, če bi se imela zaplesti v vojsko s severoamerikansko državo, ne izpusti Kube. Ravno sedaj se španjska vojska zopet marljivo pripravlja na zopetno večjo ekspedicijo na Kubo. Pomnožuje svoje parnike in oborožuje novo vojsko 35.000 mož ki ima v kratkem oditi na Kubo. Dosedaj ima Španija na Kubi že 80.000 vojakov.

Madagaskar. — Kakor vemo, je Francija premagala ustaški Madagaskar. Pogodba, ki se je na to sklenila, določa: Kraljica ima pripoznati v vsem vrhovno oblast Francije. Poslednja posreduje v vseh notranjih in vnanjih političnih zadevah. Ne sprejme pa Francija nikake odgovornosti glede dolžnostij nasproti madagaški vladi, torej tudi ne dolgov ali ugodnostij. Dosedanji prvi minister se odstavi in imenuje novi. Vse madagaskarske čete se morajo razorožiti in odsloviti. General Duchesne pa bo na novo preosnoval vojaštvo, ki bo pa neposredno podrejeno francoskemu poveljstvu.

Obrtnija.

Lesovi.

(Dalje.)

Breza (*Betula pubescens*) se nahaja največ v severnih deželah in daje dobra drva in če se zogoljeni, dobro oglje. Les rabijo kolarji, in veje pa sodarji za obroče. Breza rodi seme od petnajstega leta in se popolnoma razvije s kakim šestdesetim letom in učaka kacih 140 let. V mladosti raste breza hitro, a potem počasneje. Drevo je to redkokdaj ravno in le izjemoma meri 40 cm v premeru. Doseže 20 metrov visokosti. Breza je zadovoljna s slabo zemljo. Raste posebno rada na ilovčnatopeščeni prsti. Če je presuho ali pa premokro, pa ne vspeva in ostane grm. Breza raste proti severu tako daleč kakor jelka. Solnčne gorkote dosti ne potrebuje. Pomladi že dela listje, ko imamo 7.5° toplote, jeseni pa zgublja listje, ko nimamo več te toplote. V severnih deželah, kjer je zeleno v letu le kake tri mesece, ne naredi breza nič drevesa, temveč je nizek grm.

V naših krajih raste breza navadno mej drugim lesovjem, na severu pa imajo pogosto cele brezove gozde. Sploh je breza kaj zdravo drevo. Neugodne vremenske razmere jej dosti ne škodijo, pa tudi mrčesi se breze navadno ne lotijo.

Les je dober za razno orodje, za pipe i. t. d. Za stavbe pa breza ni, ker hitro trohni in se je črv rad loti. Veje se rabijo tudi za metle. Beli lub ima mnogo smole v sebi in mu zatorej voda ne škoduje in varuje celo drugi les pred močo. Tako se večkrat bruni, ki imajo priti pod vodo ovijejo z brezovim lubjem. Na severu pa rabijo lub tudi za obleko, zlasti pa za podlago rušnim streham. Brezov lub rabijo tudi strojarji, ker kože zmeči, da raje vse vzamejo strojilo.

Listje rade jedo ovce, a rabi se pa tudi za napravo rumene barve. Starejša debla dajo mnogo soka, ako se spomladi navrtajo. Iz tega soka se da napraviti nekako vino. Iz lubja korenin se dobiva brezov kotran in brezovo olje. Poslednje se rabi za strojenje juhte, za parfume

in tudi za zdravila. Iz debla se da dobiti nekaka smola, katero rabijo v Rusiji za zdravilo proti protinu.

Gaber (*Carpinus betulus*) je kacih 12 metrov visoko drevo Srednje Evrope. Deblo je nepravilno razvito, grčasto in zvito, lub gladek, včasih z mahom porašen.

To drevo dela že nizko veje. Listje je jajčasto spičasto, jeseni močno rumeno. Gaber rodi seme od dvajsetega leta in cvete v aprilu, zori pa v oktobru. Gaber ne mara za premokra in preveč sprejemljiva tla in raste v nižavah in na hribih. Les je bel, jako gost in trd, se nerad kolje in ima v sebi mnogo strojila. Gaber zraste kacih 25 metrov visoko v ugodni zemlji. Bolezni skoro niso znane pri tem drevesu, tudi mu ne škoduje pozen mraz pomladi. Učaka starost kacih 300 do 400 let, a vendar začenja že na suhih krajih tudi s 100 leti hirati. Gabrov les se da lepo polirati, rabi se za mašinske dele, vobličje, kline, toporišča itd. Pri nas gaber raste navadno mej drugim drevjem, v Rusiji pa imajo tudi cele gabrove gozde.

Pravi kostanj (*Castanea vesca*) raste po vsej gorkejši Evropi in ga je v nekaterih krajih cele gozde. Kostanj je lepo, visoko drevo z močnimi vejami. Listje je podolgasto, spičasto, zobčasto in na obeh straneh gladko. Cvete v maju ali juniji. Sad je v jezici in je dober kuhan ali pa pečen. Les je podoben hrastovemu in se rabi za škafe, sode in vodne zgradbe, v Angliji in Franciji ga rabijo za grajenje ladij. Tudi mizarji in strugarji rabijo kostanjev les. Sad ni le za jed, temveč ž njim tudi pitajo živino, kjer ga imajo veliko. (Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Izboljšana iznajdba. Dominikanec P. Camaldoni iznašel je črkostavski stroj, kateri nastavi v jedni uri 50.000 črk. Novi stroj nastavi torej več kot štirje dosedanji te vrste. „Novice“ sestavljene bi bile s tem strojem približno v dveh urah.

Izdelovanje lokomotiv v Rusiji. Rusija je dosedaj kupovala v veliki množini lokomotive in železniške vozove v inozemstvu. Drugo leto v Zlatoustu (Tiflis) napravijo velike tovarne za lokomotive in železniške vozove. Te tovarne bodo lahko preskrbovale vso jugovzhodno Rusijo, Perzijo in azijsko Turčijo. Rusija si že dolgo prizadeva, da bi pridobila popolno nezavisnost od inozemstva v tem oziru.

Celovski mestni zbor je sklenil osnovati mestno hranilnico, ki že začne poslovati z začetkom bodočega leta. Osnovi mestne hranilnice je ugovarjal jedino slovenski renegat dr. Abuja.

Električno ogrevanje sob. V Ameriki so vpeljali električno ogrevanje sob, katero so veččaki spoznali za ugodno. Ta stvar obstoji na tem, da se električnim potom voda razkroji v vodik in kislik. Potem se pa te dva plina z umetnimi pripravami zopet spajata, pri čemur nastaja velika vročina, ko se porablja za ogrevanje sob.

Kmetijstvo.

Naznanilo in razglas.

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne januarja 1896 leta.